

СЕМИНОЖЕНКО
Володимир Петрович –
академік НАН України, голова
Північно-Східного наукового
центру НАН України і МОН
України, генеральний директор
НТК «Інститут монокристалів»
НАН України

ПРО РОБОТУ УСТАНОВ ПІВНІЧНО-СХІДНОГО НАУКОВОГО ЦЕНТРУ НАН УКРАЇНИ І МОН УКРАЇНИ, ЯКІ РОЗТАШОВАНІ У РАЙОНАХ ПРОВЕДЕННЯ АКТИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ

**Стенограма доповіді на засіданні
Президії НАН України 31 серпня 2022 року**

Доповідь і виступи в її обговоренні присвячено підсумкам робочого візиту президента НАН України академіка НАН України А.Г. Загороднього та віцепрезидента НАН України, в.о. головного вченого секретаря НАН України академіка НАН України В.Л. Богданова, які 18–19 серпня 2022 р. відвідали установи Північно-Східного наукового центру НАН України і МОН України у Харкові та ознайомилися з умовами їхньої роботи під час активних воєнних дій на території міста та області.

Шановний Анатолію Глібовичу!

Шановні члени Президії!

Питання, яке ми сьогодні розглядаємо на засіданні Президії НАН України, виникло тому, що зараз переважна більшість установ Північно-Східного наукового центру НАН України і МОН України опинилися в зоні ведення активних бойових дій. Чверть території Харківської області на сьогодні перебуває під окупацією, а Харків, який встояв перед російською агресією, щодня зазнає нищівних ракетних та артилерійських ударів, оскільки лінія фронту проходить усього в 20–30 км від міста.

Нагадаю, що Північно-Східний науковий центр НАН України і МОН України є найбільшим регіональним науковим центром. Він охоплює 39 наукових установ (з них 16 – установи НАН України), 52 заклади вищої освіти, 40 галузевих організацій. На території нашого центру розташовано 27 наукових об'єктів, що становлять національне надбання.

Лише в Харкові, який є сьогодні прифронтовим містом, розташовані такі установи НАН України, як Національний науковий центр «Харківський фізико-технічний інститут»,

Науково-технологічний комплекс «Інститут монокристалів», Фізико-технічний інститут низьких температур ім. Б.І. Веркіна, Інститут радіофізики та електроніки ім. О.Я. Усикова, Радіоастрономічний інститут, Інститут проблем кріобіології і кріомедицини, Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного, Інститут електрофізики і радіаційних технологій, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку, Інститут іоносфери НАН України і МОН України, Український науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького Державного агентства лісових ресурсів України та НАН України.

Станом на 31.08.2022 в установах Північно-Східного наукового центру НАН України і МОН України знищено й пошкоджено десятки будівель, руйнувань зазнали 70 % наукових об'єктів регіону, що становлять національне надбання, зокрема ядерно-фізичні установки Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут», Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, Банк генетичних ресурсів рослин Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН України та ін.

Проте, незважаючи на активні бойові дії, що тривають у регіоні від першого дня війни, більшість установ нашого центру продовжують наукові дослідження, забезпечують збереження кадрового потенціалу та інфраструктури, роблять усе для виконання державного замовлення та господарських договорів, зокрема у сфері зміцнення національної безпеки та оборони України.

18–19 серпня 2022 р. установи Північно-Східного наукового центру НАН України і МОН України у Харкові відвідали президент НАН України академік НАН України А.Г. Загородній та віцепрезидент НАН України, в.о. головного вченого секретаря НАН України академік НАН України В.Л. Богданов. Так, делегація Президії побувала на території Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут» і наочно побачила, в

Харків. Майдан Свободи

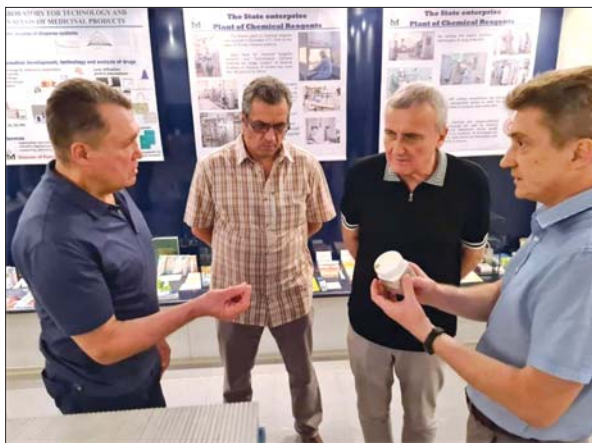

Делегація Президії НАН України оглядає пошкоджену будівлю установки «Джерело нейтронів»

якому критичному стані перебуває практично вся інфраструктура установи. Деякі руйнування потенційно є вкрай небезпечними, особливо з огляду на те, що поблизу розташовані сховище ядерних матеріалів, лабораторія радіоактивних ізотопів та інші об'єкти підвищеної небезпеки. Незважаючи на те, що лінія фронту проходить на відстані 20 км, співробітники ХФТІ в умовах регулярних обстрілів забезпечують роботу критичних систем на установці «Джерело нейтронів», проводять постійний радіаційний моніторинг, посилено охороняють критичні об'єкти. І в цих складних умовах вони продовжують виконання важливих робіт з розроблення поглинальних стрижнів для системи управління та захисту реакторів з метою організації їх виробництва в Україні.

Руйнування корпусу Інституту радіофізики та електроніки ім. О.Я. Усикова НАН України

У Науково-технологічному комплексі «Інститут монокристалів» НАН України

Науковці Радіоастрономічного інституту НАН України, незважаючи на те, що обсерваторія ім. С.Я. Брауде з радіотелескопами УТР-2 і ГУРТ та низькочастотна обсерваторія опинилися на тимчасово окупованій території, продовжують здійснювати радіоастрономічні і радіофізичні спостереження на радіотелескопах інтерферометричної мережі УРАН та дослідження геокосмосу, ґрунтуючись на даних обсерваторій в Арктиці та Антарктиді. На початку травня, як тільки ЗСУ посунули лінію фронту від окружної дороги Харкова і кількість обстрілів дещо зменшилася, співробітники Інституту, які залишилися в місті, розпочали відновлювальні роботи в лабораторних корпусах, намагаючись продовжити дослідження

за науковими темами. Однак згодом стало зрозуміло, що в умовах частих повітряних тривог налагодити ефективну роботу лабораторій можна лише перемістивши обладнання в бомбосховища, що дозволяє надійно захистити і працівників, і апаратуру. Інститут продовжує також роботи з німецькими колегами за грантом УНТЦ зі створення, програмування та налагодження чотирьох метеорологічних радарів для Антарктиди.

Будівлі Інституту радіофізики та електроніки ім. О.Я. Усикова НАН України також сильно постраждали, особливо корпус дослідного виробництва. Однак Інститут працює, а співробітники підтримують у працездатному стані кріомагнітний радіоспектроскопічний комплекс міліметрового діапазону довжин хвиль, який є об'єктом національного надбання.

Науково-технологічний комплекс «Інститут монокристалів» НАН України повною мірою відчув на собі всі труднощі перебування в зоні активних бойових дій. Багато зусиль доводиться докладати до відновлення роботи установок для вирощування монокристалів, лабораторій для наукового супроводу вітчизняної фармацевтичної галузі, ліквідації наслідків руйнування мереж та інфраструктури. Проте жодного дня діяльність нашого НТК не припинялася. З перших днів війни багато співробітників перемістилися у підвали, у двох наших бомбосховищах крім них розміщувалося по 300–400 мешканців Харкова. З огляду на те, що НТК — найбільша установа Шевченківського району міста і має потужні пункти приготування їжі, ми взяли на себе гуманітарну місію: щодня наші кафе з допомогою волонтерів годували до 2000 осіб, зокрема й наших співробітників, на що було витрачено близько 1 млн грн власних коштів. Керівництво НТК перші два місяці в прямому сенсі не покидало установу.

Завдяки прийнятим оперативним рішенням та самовідданості співробітників у дуже стислі строки вдалося не лише відновити наукову та господарську діяльність НТК «Інститут монокристалів», а й значно посилити наші наукові напрями, пов'язані з питаннями національної безпеки. За останні три місяці наші фахівці

на замовлення Міністерства оборони України та вітчизняних фармацевтичних підприємств розробили та впровадили в медичну практику для застосування у шпиталях три препарати для загоєння ран та офтальмологічні знеболювальні краплі. Крім того, ми поновили науковий супровід фармацевтичної галузі, яка після двох місяців простою розпочала активну діяльність. Ми продовжили також постачання компонентів систем оптоелектронної протидії спеціального призначення та відновили виробництва монокристалів для виготовлення радіаційних детекторів, зокрема на замовлення НАЕК «Енергоатом».

У рамках робочого візиту делегація Президії відвідала також Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України, який, як відомо, тісно співпрацює з підприємствами енергомашинобудівної галузі. Інститут сьогодні розробляє для АТ «Українські енергетичні машини» (колишній АТ «Турбоатом») всі проточні частини як парових турбін, так і гідромашин. За договором з цим підприємством Інститут розробив і зараз завершує випробування насос-турбіни третьої (останньої) черги Дністровської ГАЕС. За потужністю ця насос-турбіна є найбільшою у Європі, а за показниками економічності — однією з найкращих, а можливо і найкращою у світі. В Інституті тривають також роботи зі створення електродімера високого тиску, в якому реалізовано новий унікальний принцип організації процесу одержання водню.

Було проведено також зустріч з колективами закладів вищої освіти Харкова, на якій президент НАН України академік НАН України А.Г. Загородній виступив як голова Наглядової ради Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Було обговорено нагальні питання вступної кампанії 2022 р. і проблеми освітньої галузі, пов'язані не стільки з пошкодженням будівель, скільки з катастрофічним зменшенням кількості охочих вступати в харківські університети.

Отже, на прикладі харківських установ Північно-Східного наукового центру НАН України і МОН України можна зробити висновок,

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

Зустріч з колективами харківських закладів вищої освіти

що вони в буквальному сенсі тримають свій «науковий фронт» і потребують термінової допомоги та підтримки у ліквідації наслідків руйнувань будівель, комунікацій, інфраструктури, збереженні унікального наукового й технологічного обладнання, запобіганні техногенним катастрофам. До першочергових заходів, на нашу думку, належать ті, які спрямовані на збереження кадрового потенціалу та забезпечення повноцінної діяльності установ. Потрібно також звернутися до відповідних державних інституцій з пропозицією передбачити у новій бюджетній програмі кошти на віднов-

лення інфраструктури установ НАН України, які розташовані в зоні активних бойових дій, для забезпечення виконання ними науково-дослідних робіт в інтересах національної безпеки та оборони. Крім того, доцільно створити резервний фонд Академії для того, щоб можна було оперативно проводити роботи з ліквідації наслідків пошкоджень інфраструктури наукових установ. Адже війна, на жаль, ще не закінчилася.

Дякую за увагу!

ШУЛЬГА
Микола Федорович — академік НАН України, генеральний директор Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут»

Шановний Анатолію Глібовичу!

Шановні члени Президії!

Дозвольте навести додаткову інформацію про роботу Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут» у період воєнного стану в Україні.

З перших днів війни ННЦ ХФТІ опинився в зоні активних бойових дій. За цей час Інститут зазнав численних обстрілів з боку РФ, сотні бомб, ракет, снарядів, різноманітних мін, зокрема й заборонених міжнародними договорами, влучили на територію установи. В результаті обстрілів різною мірою постраждали всі будівлі ХФТІ, пошкоджено деякі фізичні установки. Кілька будівель потребують термінового ремонту, оскільки в них практично немає даху. Будівля, в якій розміщено ядерну підкритичну установку «Джерело нейтронів», зазнала сімох ракетних ударів поблизу її стін, п'ять мін потрапило в дах. Однак основне обладнання установки — прискорювач, паливна частина, система керування та ін., на щастя, вціліло. Нам вдалося відразу повністю заглушити реакторну частину, але установка потребує постійного контролю радіаційної обстановки. Водночас обладнання, розміщене зовні, було значною мірою зруйновано, і зараз тривають

роботи з його відновлення, які доводиться виконувати в умовах частих обстрілів Харкова, коли ракети і снаряди пролітають на малих висотах над територією Інституту.

Разом з тим, вжиті нами заходи дозволили зберегти інші великі фізичні установки та приладну базу Інституту. У міру сил ми проводимо роботи з відновлення пошкодженої інфраструктури, зокрема з відбудови прискорювача електронів на 10 МеВ, на якому в довоєнний час здійснювалася стерилізація понад 70 % усіх медичних матеріалів в Україні. Сподіваємося, нам вдасться завершити ці роботи в найближчі місяці.

За офіційними даними екологічної комісії Харківської обласної прокуратури, яка обстежувала територію ХФТІ з початку липня 2022 р., загальна сума завданих збитків сягає 14,8 млрд грн. Руйнування будівельних конструкцій Інституту оцінено в 69 млн грн, а обладнання знищено на 15 млн євро.

До війни в ННЦ ХФТІ працювало 1900 співробітників. За кордон виїхали приблизно 300 осіб, в інші області України — близько 600 працівників. Через відсутність світла, води, зв'язку та постійні обстріли багато співробітників ХФТІ перебралися з П'ятихаток, де розташований Інститут, в інші райони Харкова. Так, до війни у П'ятихатках мешкало близько 12 тис. осіб, а тепер залишилося менш як 200 жителів. Втім, незважаючи на значні руйнування житлових будівель, люди потроху повертаються в П'ятихатки. Там почали з'являтися світло, вода (хоча й не всюди), відновлено мобільний зв'язок, відкрилися деякі магазини, але транспортного сполучення з іншими районами міста поки що немає.

На сьогодні в ремонтних роботах на території ХФТІ задіяно понад 200 осіб. З міркувань безпеки вхід в Інститут для багатьох співробітників можливий лише за особливої потреби. З початку липня працівники ДСНС України проводять роботи з розмінування снарядів, що не розірвалися під час обстрілів, і вже знешкодили більш як 20 з них. Проте залишаються ще місця, куди сапери не дісталися. До того ж обстріли постійно тривають.

Однак наукова діяльність ХФТІ в міру можливостей продовжується. Зокрема, ми проводимо роботи з оцінки безпеки на ЗАЕС, багато співробітників працюють у віддаленому режимі. Деякі невеликі установки і малогабаритне обладнання ми перевозимо на старий майданчик Інституту, на якому, сподіваємося, умови для роботи будуть кращими, ніж у П'ятихатках.

Завдяки перебуванню деяких співробітників ХФТІ за кордоном відкрилися нові можливості для міжнародного співробітництва з провідними науковими центрами світу. Дуже корисною виявилася поїздка академіка І.Є. Гаркуші на конференцію Eurofusion, оскільки замість запланованого виділення 2,5 млн євро для підтримки науки в Україні Євратом хотів використати їх для погашення внеску України в бюджет цієї організації.

Дуже активно розвивається співпраця з прискорювальним центром DESY (Гамбург, Німеччина). Важливо, що тепер планується не лише участь наших фахівців у роботах, які проводяться в центрі, а й експериментальна перевірка та реалізація ідей і технологій, які розвиваються в ХФТІ. Наприклад, готується експеримент з виведення пучка електронів з циклічного прискорювача DESY за допомогою вигнутих кристалів.

Хотів би наголосити, що приїзд президента НАН України А.Г. Загороднього та віцепрезидента НАН України В.Л. Богданова став для нас дуже важливою подією. Цей візит надихнув співробітників ХФТІ та зміцнив їхню віру в те, що ми, перебуваючи в зоні бойових дій, не покинуті напризволяще, що Академія прагне надати нам допомогу і підтримку.

Продуктивними виявилися також зустрічі делегації Президії НАН України з головою Харківської обласної військової адміністрації Олегом Синегубовим, а також з ректором Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна Тетяною Кагановською, на яких було визначено шляхи вирішення багатьох важливих для Інституту практичних питань.

Наведу лише два приклади. Так, співробітники ХФТІ почали останнім часом повертатися до Харкова, маючи велике бажання при-

Зруйновані корпуси ННЦ ХФТІ

Делегація Президії НАН України оглядає одну з установок у ННЦ ХФТІ

ступити до роботи, але в багатьох з них житло виявилось зруйнованим. Ідея тимчасово заселити їх у гуртожитки навчальних закладів міста, які зараз спорожніли, наштовхнулася на заборону МОН України, а отже, це питання потрібно вирішувати на державному рівні. Постала також проблема з підготовкою в університеті молодих фахівців, оскільки вимога МОН України, що співвідношення кількості викладачів і студентів має бути 1:13, у воєнний час призводить до необхідності скорочення лише в Харківському університеті 1500 позицій викладачів. Це неприпустимо, оскільки, як казав Вінстон Черчилль під час Другої світової війни: «Заради чого ж ми тоді воюємо?».

Дякую за увагу!

РУСАНОВ
Андрій Вікторович –
 академік НАН України,
 директор Інституту
 проблем машинобудування
 ім. А.М. Підгорного
 НАН України

Вельмишановний Анатолію Глібовичу!
 Шановні колеги!

Як і всі установи нашого регіону, Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України працює в надзвичайно складних умовах, але в повному обсязі виконує свої функціональні завдання.

З початком війни ми переглянули пріоритетні напрями наукових досліджень Інститу-

В Інституті проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України

ту і дійшли висновку, що вони всі здебільшого пов'язані зі зміцненням обороноздатності нашої держави та післявоєнним відновленням країни. Однак сьогодні основні зусилля ми сконцентрували на практичній реалізації отриманих результатів наукового пошуку і посилили співпрацю з провідними підприємствами машинобудівної галузі України, а саме, з АТ «Українські енергетичні машини», КБ «Південне», ДП «Антонов», ДП «Запорізьке машинобудівне конструкторське бюро «Прогрес» імені академіка О.Г. Івченка».

Так, уже після 24 лютого 2022 р. ми уклали договори із ЗМКБ «Івченко-Прогрес», у процесі успішного виконання яких вдалося вперше розробити доцентрову турбіну для одного з авіаційних двигунів, що значно підвищило його робочі характеристики.

Зараз ми працюємо над створенням дослідно-промислового зразка нового типу електролізера високого тиску, в якому вперше у світі застосовано новий підхід до процесу одержання водню. Ця розробка забезпечує вищу ефективність отримання водню, можливість одразу заправляти автомобілі, крім того, відсутність у конструкції електролізера цінних металів дозволяє значно зменшити його вартість.

Продовжується плідна співпраця з нашим основним промисловим партнером – АТ «Українські енергетичні машини». З цим підприємством ми виконуємо багато спільних проєктів, які стосуються, зокрема, нових теплових схем енергетичних установок на основі малих модульних реакторів з використанням технологій акумуляування енергії. Сьогодні практично всі новітні проточні частини турбін різних типів розробляє наш Інститут. Особливо хотів би відзначити випробування насос-турбіни третьої черги Дністровської ГАЕС. Введення її в експлуатацію має дуже важливе значення для забезпечення надійного регулювання та стабільності роботи ОЕС України. Насос-турбіни, які вже працюють на Дністровській ГАЕС, також розроблені в нашому Інституті і без перебільшення є гордістю української науки, інженерії та промисловості. Ці насос-турбіни найбільші у Європі за потуж-

ністю і одні з найкращих у світі за економічністю, оскільки мають коефіцієнт повернення енергії 0,82.

При створенні насос-турбіни третьої черги перед нами було поставлено завдання збільшити діапазон регулювання від 40 до 100 % потужності замість 70–100% у попередніх агрегатів. Завдяки розробленим в Інституті новітнім математичним методам моделювання та напрацьованій експериментальній базі нам вдалося не лише успішно вирішити цю проблему, а й істотно підвищити ефективність насос-турбіни в усьому діапазоні її роботи, що зробить її найкращою у світі за показниками економічності.

Отже, сьогодні, незважаючи на вкрай складні умови роботи в зоні бойових дій, Інститут бере активну участь у вирішенні важливих для нашої країни завдань.

Про проблеми, з якими стикаються наші співробітники, переважно вже йшлося у попередніх виступах. Це і загроза життю працівників від постійних обстрілів міста, і пошкодження житла, і складність організації робочого процесу, і побутові та фінансові проблеми. 41 % співробітників Інституту виїхали з Харкова за кордон (9 %) або в інші регіони України. На дистанційному режимі роботи перебувають 20 %, у вимушеному простої – 7 %, у відпустці без збереження заробітної плати – 17 % працівників.

Дякую за увагу!

ЗАХАРЕНКО
Вячеслав Володимирович –
член-кореспондент
НАН України,
директор
Радіоастрономічного
інституту НАН України

Вельмишановний Анатолію Глібовичу!

Шановні члени Президії!

Практично від самого початку повномасштабного воєнного вторгнення РФ в Україну обсерваторія ім. С.Я. Брауде Радіоастрономічного

У Радіоастрономічному інституті НАН України

інституту НАН України з найбільшим у світі декаметровим радіотелескопом УТР-2 та радіотелескопом нового покоління ГУРТ, а також низькочастотна обсерваторія для дослідження геокосмосу опинилися на тимчасово окупованій території. Частина співробітників та їхні домівки також потрапили під окупацію, і їм довелося вибиратися до підконтрольних Україні регіонів чи до європейських країн через територію РФ. Від ракетних та артилерійських обстрілів дуже постраждали корпуси Радіоастрономічного інституту, розташовані на півночі Харкова.

Зрозуміло, що в таких умовах найголовнішим нашим пріоритетом була безпека співробітників Інституту, а тому відразу було запроваджено режим дистанційної роботи. Близько 22 % наших співробітників, переважно провідні науковці, виїхали за межі України і там, завдяки тісним зв'язкам з іноземними колегами, змогли забезпечити виконання наукових тем нашої установи. Однак за законодавством ми змушені переводити таких працівників у режим відпустки без збереження заробітної плати, що, з нашої точки зору, є неправильним. Приблизно 40 % співробітників Інституту залишаються в Харкові, решта переїхали в інші регіони України.

Однак, незважаючи на всі ці складні обставини, жодної наукової теми Радіоастрономічного інституту не було припинено. В Україні є ще чотири низькочастотні телескопи інтерфе-

рометричної мережі УРАН. Так, радіотелескоп у Полтавській гравіметричній обсерваторії Інституту геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України має чутливість лише вдвічі меншу за УТР-2, що дозволило нам продовжити виконання проєктів, насамперед міжнародних, з радіоастрономічних та радіофізичних спостережень. Це програми наземної підтримки місії міжпланетної автоматичної станції Juno для дослідження Юпітера і двох космічних апаратів для дослідження Сонця.

Ми прийняли рішення вивезти в інші регіони України диски з базами даних, накопичених за довгі роки спостережень, — це огляди всього неба, окремих його ділянок.

Крім того, завдяки допомозі Польської академії наук ми зробили у Вроцлаві на базі Інституту низьких температур дзеркало сайту нашого Інституту та сайту журналу «Радіофізика і

Біла меморіальна дошка академіку В.І. Вернадському на будівлі Першої чоловічої гімназії м. Харкова

радіоастрономія». Польський центр космічних досліджень у Варшаві допоміг врятувати наш сервер, на якому збиралися дані дослідження геокосмосу з усіх астрономічних обсерваторій, зокрема й розташованих в Арктиці та Антарктиці. Паризька обсерваторія виділила кільком нашим співробітникам гранти на дослідження на своєму телескопі, у створенні якого свого часу Інститут брав активну участь.

Співробітники Інституту, які залишилися в Харкові, перемістили найбільш цінне обладнання в підвали і облаштували там більш-менш безпечні місця для роботи.

Дякую за увагу!

ЗАГОРОДНІЙ
Анатолій Глібович — академік НАН України, президент Національної академії наук України

Шановні колеги!

Сьогодні Академія разом з усією країною переживає дуже важкі часи спротиву воєнній агресії з боку РФ, яка вже призвела до втрат серед науковців, а також численних руйнувань інфраструктури наукових установ та підприємств НАН України. Зрозуміло, що під час війни складно всім, але найбільше страждають від постійних ракетних і артилерійських обстрілів академічні установи Харківської, Донецької, Дніпропетровської та Миколаївської областей.

Під час візиту до Харкова ми відвідали деякі провідні організації Північно-Східного наукового центру НАН України і МОН України та ознайомилися з їх роботою в умовах, які аж ніяк не можна назвати спокійними та безпечними, на власні очі побачили жахливі руйнування міста та установ Академії, характер яких, всупереч заявам РФ, підтверджує їх цілеспрямованість.

Насамперед це стосується Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут», у районі розташування якого, в П'ятихатках, не залишилося жодного цілілого будинку, а навмисні обстріли унікальної ядерної підкритичної установки «Джерело нейтронів» є одним із проявів ядерного тероризму агресора і могли призвести до надзвичайних ситуацій найвищого рівня. Запобігти їм вдається виключно завдяки правильним і вчасним рішенням керівництва ХФТІ та професійній роботі його працівників, які роблять усе можливе для належного функціонування об'єктів підвищеної небезпеки в радіаційно безпечному режимі.

На жаль, руйнування, завдані інфраструктурі ХФТІ, досягли такого масштабу, що, найімовірніше, без державної допомоги Академія не в змозі буде відновити повноцінне функціонування цього стратегічно важливого для країни наукового центру.

Решта харківських академічних установ зазнали менших втрат, але також потребують значного обсягу відновлювальних робіт.

Під час зустрічі з колективами наукових установ та підприємств Північно-Східного наукового центру я був вражений високим рівнем професіоналізму та відповідальності працівників, які в умовах постійної серйозної небезпеки щодня приходять на роботу, проводять наукові дослідження, створюють високотехнологічну продукцію, виконують замовлення вітчизняних підприємств, підтримують у працездатному стані наукове обладнання, а також об'єкти, що становлять національне надбання України.

Хочу зазначити, що важливою і змістовною була зустріч з головою Харківської обласної військової адміністрації Олегом Синегубовим, на якій ми обговорювали співпрацю щодо сталого забезпечення академічних установ та організацій міста електро- і теплопостачанням, а також надання допомоги з утримання споруд цивільного захисту. Детально розглянули питання конкретної допомоги ХФТІ у проведенні критично важливих робіт з відновлення пошкодженої інфраструктури Інституту. Мені

З ректором Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна Тетяною Кагановською

Зустріч делегації Президії НАН України з головою Харківської обласної військової адміністрації Олегом Синегубовим

дуже приємно було побачити в представниках місцевої влади однодумців і патріотів свого регіону, які щиро відгукнулися на наші пропозиції і прохання про допомогу.

Не менш важливою стала зустріч з керівництвом Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, на якій ми обговорили питання ефективної співпраці Академії із закладами вищої освіти в галузі підготовки наукових кадрів, адже наступність поколінь є болісною проблемою в НАН України, а рівень освіти і глибина знань майбутніх кадрів залежать від якості та ефективності роботи викладачів вітчизняних університетів.

Насамкінець хочу подякувати вченим наукових установ Харківського регіону за їхню відданість своїй справі, мужність, героїзм, за те, що в таких надзвичайно складних умовах вони докладають максимум зусиль для вико-

нання своїх професійних обов'язків та завдань, що стоять перед академічними установами.

Дякую за увагу!

*За матеріалами засідання
підготувала О.О. Мележик*

Vladimir P. Semynozhenko

State Scientific Institution "Institute for Single Crystals"
of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7877-8811>

ABOUT THE WORK OF THE INSTITUTIONS OF THE NORTH-EAST SCIENTIFIC
CENTER OF THE NAS OF UKRAINE AND THE MES OF UKRAINE, WHICH ARE
LOCATED IN THE AREAS OF ACTIVE HOSTILITIES

Transcript of scientific report at the meeting of the Presidium of NAS of Ukraine, August 31, 2022

The report and speeches in its discussion are devoted to the results of the working visit of the president of the NAS of Ukraine, academician of the NAS of Ukraine A.G. Zagorodny and vice president of the NAS of Ukraine, acting chief scientific secretary of the NAS of Ukraine, academician of the NAS of Ukraine V.L. Bogdanov, who on August 18-19, 2022, visited the institutions of the North-East Scientific Center of the NAS of Ukraine and the MES of Ukraine in Kharkiv and got acquainted with their working conditions during active hostilities on the territory of the city and region.